

Posudek diplomové práce

Diplomová práce: Obraz války v moderní afghánské literatuře
Jméno autorky: Adriana Stříbrná
Obor: Perština
Vedoucí práce: Doc. PhDr. Jan Marek, CSc

A. Stříbrná si pro svou práci zvolila závažné a aktuální téma, které v poslední době nabývá na významu vzhledem k neustále se stupňujícímu napětí v jižním Afghánistánu a k působení vojenských jednotek mezinárodního společenství v této zemi. Bojové akce islámských fundamentalistů proti legální afghánské vládě v souvislosti s extremismem Tálibánu a mezinárodním terorismem se stále více dostávají do popředí zájmu světové veřejnosti, protože představují vážnou hrozbu nejen pro Afghánistán samotný, ale i pro celý západní svět, tím spíše, že tento problém nelze snadno ani rychle vyřešit.

Ke správnému poznání společenské a politické situace v Afghánistánu může přispět i pohled z druhé strany, totiž vnímání neradostné skutečnosti očima afghánských spisovatelů. Autorka se rozhodla omezit široký okruh vzájemně souvisejících otázek a soustředila se pouze na moderní prózu a její tematiku vztahující se k problematice bojů. Zde si příznivé hodnocení zaslouží její poměrně rozsáhlá heuristická činnost svědčící o dobré jazykové průpravě, neboť nebylo žádnou maličností vyhledat, získat a přečíst celou řadu vhodných prozaických spisů v jazyce darí i některé překlady z paštštiny. A vybrat z nich ty nevhodnější pro zamýšlený výběr válečných a bojových námětů bylo neméně obtížné, protože veřejný prostor pro diskusi o problémech bojů a jejich následků byl v Afghánistánu do nedávna velmi omezený. Teprve v posledním desetiletí se literatura stala důležitým vyjadřovacím prostředkem a začíná poskytovat možnosti hradbu nevšimavosti prolomit.

Je třeba ocenit, že diplomantka se nezalekla obtíží plynoucích z malé dostupnosti základního materiálu, z obtížného obstarávání téměř nedostupných afghánských knih i jejich překladů, a pokusila se podat přehled literární tvorby afghánských spisovatelů v 19. a 20. století. K tomu bylo vhodné nejprve stručně charakterizovat historicko-politický vývoj afghánské společnosti, což učinila v první kapitole. Zde však zabíhá až zbytečně hluboko do minulosti, začíná vznikem nezávislého afghánského státu v 18. století a dále rozebírá bouřlivé okolnosti, v nichž se afghánská literatura vyvíjela. Tato kapitola je však neúměrně dlouhá.

To již samo o sobě napovídá, že práce není dobře strukturována. Hlavnímu tématu, které by mělo být těžištěm celé studie, je věnována pouhá čtvrtina práce, tj. teprve kapitola třetí (22 stran), kdežto úvodní kapitola o historických událostech, které se až na osm posledních stránek k obrazu bojů v literatuře vůbec nevztahují, má rozsah téměř dvojnásobný (38 stran).

Naproti tomu prostřední kapitola o vývoji literatury v Afghánistánu by si zasloužila podrobnější zpracování (má pouhých 19 stran), již vzhledem k tomu, že o dějinách afghánské literatury dosud až na nepatrné výjimky nebyla vydána žádná systematická studie. Přestože tato kapitola pojednává o poezii pouze okrajově, poněkud nelogicky se v ní uvádí klasifikace básnických stylů. Poměrně nejlépe tu vyznívá podkapitola o dvou vlnách literární emigrace (str. 59-63), mezi jejíž příslušníky autorka zahrnuje i afghánské prozaiky píšící anglicky.

Výklad podávaný ve druhé a třetí kapitole se místy v malých obměnách opakuje. Tak např. o činnosti reformátora Mahmúda Tarzího se dočteme na str. 15 a 48, o hnutí Probuzená mládež (*Víš zalmiján*) na str. 27 a 54.

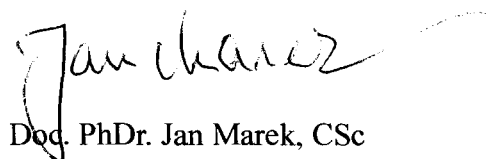
Rozbor obrazu bojů v literatuře podávaný ve třetí kapitole je založen na značně omezeném okruhu literárních děl, i když je nutno uznat, že jednotlivá díla jsou volena reprezentativně a dobře vystihují hlavní aspekty zvolené tematiky. Jsou tu v podstatě rozebírány jen dvě krátké povídky a jedna novela. Český překlad obou povídek - *Spožmaj Zarjábóva: Doklady* (8 stran) a *Ásef Soltánzáde: Všichni jsme se ztratili* (9 stran) - je k práci navíc přiložen jako zvláštní oddělená příloha. Název novely Atíqa Rahímího *Chákestar va chák* je jednou překládán jako Popel a země, jindy jako Země a popel.

Téma je až na některé výhrady zpracováno poměrně solidně na základě dostupné literatury jak originální, tak překladové. Pokud jde o metodu, může se zdát, že autorka používá metodu analýzy a syntézy (to by mělo být samozřejmostí) a dále metody abstrakce a komparace, ale není tomu tak. První část práce prostě jen popisuje známé skutečnosti a druhá používá spíše metodu historické retrospektivy. Přínos práce spatřuji v poznání obecně málo známých postojů afghánských prozaiků ve vlasti i v emigraci a v uměleckém zpracování jejich vlastních zkušeností. Citace odpovídají obvyklým požadavkům a svědčí o poctivém studiu pramenů a literatury.

Práce však není napsána příliš pečlivě, mnohde je na ní patrná nedůslednost a obecně vzato i nedbalost, zřejmě zaviněná nedostatkem času při jejím konečném zpracování. Kdyby autorka nemusela tolik spěchat, jistě by odstranila věcné omyly (např. první britsko-afghánská válka se neodehrála ve druhé, ale již v první polovině 19. století, o vítězství Afghánců ve třetí válce nelze jednoznačně mluvit, důvody jednostranného vyhlášení nezávislosti tehdy byly jiné), a jistě by doplnila chybějící písmena i celá slova (invasin, imlications, ArO, oblíbená jsou hrdinská, dlouho ulicí a bezpočet dalších). Sjednotila by také všechny nedůsledné přepisy (Džalalabad-Džalálábád, Soltanzáde-Soltánzáde, Bítáb-Bítáb, Gholám Ghobár-Gholam Ghobar, Ráuf (má být Raúf), Chunhá-Chúnhá, Sirádžj-Sirádz a záplavu jiných), doplnila by chybějící větnou interpunkci a sama by se zhrozila banálních gramatických chyb (Britové chápaly, psy sežrali, věci vytvářeli atd.), a jistě by odstranila i zbytečně vevázané prázdné stránky (str. 50-51, 52-53).

Závěrem je možno i přes některé výhrady konstatovat, že autorka zvolené téma své práce zvládla. Její diplomová práce patří mezi průměrné, ale vcelku splňuje požadavky na diplomové práce kladené, a proto ji hodnotím stupněm - **velmi dobře** - a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 10. září 2008.

Doc. PhDr. Jan Marek, CSc